

★ ★ ★
★ *Een Kerstfeest* ★
★ IN DEN OUDEN TIJD ★
★ ★ ★

DOOR J. WEGELIN
ILLUSTRATIES VAN ADRI ALINDO

HET WAS 24 DECEMBER. Uit de grijze lucht vielen witte sneeuwvlokken, soms hele grote, soms hele kleine. Urenlang waren ze al gevallen. De straat was wit, de daken van de huizen waren wit. Op de vensterbanken lag een dikke laag. En wat was het stil. Je hoorde niet meer het geratel van de karren over de hobbelige straatstenen. Je hoorde niet meer de voetstappen van de mensen. Juultje zat voor het raam, in de diepe vensternis en keek naar buiten. Ze keek naar de sneeuwvlokken die omlaag vielen. Geen mens kwam voorbij. Maar toch, daar kwam de lantaarn-opsteker aan en trok de lichtjes op. Achter Juultje was het in de kamer al donker. Maar in het open haardje brandde een kolenvuur en de vlammetjes gaven licht, grappige lichtjes die heen en weer flikkerden. En in de kooltjes knetterde het. Juultje draaide zich om en keek de kamer eens rond. Wat was het al donker! Wat had ze hier al een lange tijd alleen gezeten in de vensterbank en naar buiten gekeken. Waar zou iedereen toch zijn in huis? Zij had haar mooie feestjurk al aan — zouden de anderen boven op de slaapkamers zich aan het kleden zijn? Moeder en Vader en de broers, en Zus Lize. Want het zou nu niet lang meer duren, dan zou het grote, grote feest beginnen: het feest van Kerst-avond.

Kijk — daar waren de grote schuifdeuren — die waren nu gesloten. Al zou je nog zo hard trekken, je zou ze niet open kunnen krijgen. Straks als alle mensen en kinderen er waren, zou Moeder ze open doen. Zomaar heel gewoon, zoals het anders iedere dag gebeurde. En dan zou de kerstboom er staan, midden in de grote kamer, met al zijn kaarsjes! Straks!!

Neen — het was heerlijk als je jarig was, of als je in de zomer met de Jan Plezier uit rijden ging — maar Kerstfeest, dat was het aller-allerheerlijkste feest.

Dagenlang had Juultje al geweten dat de kerstboom komen zou: als de schuifdeuren dicht waren en niet meer open wilden, dan was er dat geheimzinnige, dan stond daarachter de kerstboom.

En 's avonds, na het eten, als Vader nog naar kantoor was en de broers huiswerk maakten, en Moeder en Zus met Juultje aan tafel zaten — als het dan zo heel, héél stil was: dan hoorde je geluidjes achter die gesloten deuren! Het was net of je klokjes hoorde klingelen, of er gefluisterd werd. Wie was daar dan?

Was het het Kerstengeltje dat bezig was de boom te versieren? Juultje had dikwijls met één oog geprobeerd door een spleetje van de deuren te gluren. Maar de deuren sloten zo vast in elkaar, het was onmogelijk om ook maar iets te zien. En dat wou ze toch eigenlijk ook niet, 't was veel, veel fijner om helemaal niets te zien totdat het ogenblik was aangebroken...

Opeens, daar ging de deur open en uit de eetkamer kwam een brede staal licht. In de opening stond Zus Lize.

„Kind, ben je hier heel alleen in het donker? Wat heb je uitgevoerd al die tijd?”

„Het is hier niet donker. Ik heb naar buiten gekeken tot de lantaarn-opsteker kwam. Er ligt al zoveel sneeuw? Moet je eens kijken!”

Samen drukken ze hun neus plat tegen de ruiten.

„Als ze nu maar op tijd hier kunnen zijn,” zegt Zus Lize en ze kijkt bedenkelijk naar de dikke witte wattenlaag daarbuiten.

„Niet op tijd hier zijn?” vraagt Juultje.

„Ja — dat is wel eens meer gebeurd, vroeger jaren. Je weet toch wel hoe ze eerst de stijle heuvel naar boven moeten rijden en dan de heuvel weer naar beneden. Voor de paarden is het een grote inspanning en ze kunnen zo licht uitglijden en vallen op de gladde weg. Het kan best zijn dat ze helemaal niet erdoor kunnen komen.”

Ja — dat is zo. Juultje begrijpt het best. Maar dat zou verschrikkelijk zijn!! Hoe moet het dan met het Kerstfeest?

Haar gezichtje betreft. Zus Lize ziet het en zegt: „Kom, we zullen het licht aansteken en de luiken en gordijnen sluiten en dan gaan we samen nog eens de kerstliedjes zingen, dan gaat de tijd gauw voorbij.”

Het is fijn om aan de piano liedjes te zingen. Maar toch zijn Juultjes gedachten niet helemaal erbij. Ze moet aldoor denken aan de Ooms en Tantes en de neefjes en nichtjes in de grote koets...

„Staan er twee paarden voor of maar één?” vraagt ze middenin „daar hoorden zij de Engelen zingen...”

„Twee natuurlijk. Voor één paard is het veel te zwaar.”

„Maar als ze er nou niet door kunnen komen?” vraagt Juultje met een heel benauwd stemmetje.

„Dan moeten we zonder hen Kerstfeest vieren,” zegt Zus Lize, „maar ze komen er wel door, alleen wordt het misschien wel een uur later.”

„Ja,” zegt Moeder, die de kamer binnenkomt. „We zullen een uur wachten, het valt misschien nog wel mee. Ze hadden hier al moeten zijn.”

Ze gaan naar de eetkamer. Hè, wat ziet alles er feestelijk uit! Het mooie servies staat op het mooie „damasten” tafellaken. Het gaslicht is nog aan, maar er staan dikke, heel dikke kaarsen en drie grote luchters op de tafel. Ai! straks gaan die kaarsen branden!

De jongens, die ook binnengekomen zijn, tellen de borden: 10, 11, 12, 13, 14 borden! Wat een lange tafel.

Maar ze gaan nog niet aan tafel zitten, dat zou al te ongezellig zijn, met al die lege stoelen en borden.

De jongens lopen de gang in en gaan op straat kijken. Even een balletje gooien? „Niet je vuil maken jongens!” roept Moeder, „Vader, houd ze in de gaten als je blijft!”

„Hè, mag ik ook?” bedelt Juultje — en voor ze antwoord krijgt, glipt ze al de gang in en is ze de voordeur uit.

Lekker, die hoge sneeuw! Ze loopt in de voetstappen van Vader en de jongens. Op straat is niets en niemand te zien. En het is zo stil. En helemaal niet koud. Vader en de jongens lopen heel aan het eind van de straat. „Zien jullie ze al?” roept Juultje. Maar dat is nou een domme vraag, 't is toch immers donker! Alleen een beetje licht door de sneeuw. Er komt geen antwoord. Juultje gaat maar weer naar binnen.

Hè, wat duurt wachten lang. Juultje dwaalt door de kamers en de gang. Ze gaat in de keuken kijken, waar de dienstmeisjes bij de tafel zitten. Zij wachten ook al. Wat zien ze er keurig uit, in hun zwarte japonnen en witte schortjes. Op het grote fornuis staan al de pannen. 't Eten is kant en klaar.

Kwamen ze toch maar. Nu zijn ze al meer dan een uur over tijd.

Daar — opeens — voetstappen — lawaai — op straat!

Juultje vliegt de keuken uit, de gang door, naar de open voordeur. Ja heus! Daar staat de grote koets!

Vader en de jongens maken het portier open en daar buitelt alles naar buiten: de kinderen eerst en tot slot de Ooms en Tantes.

Wat een geroep en gepraat en gelach!

„Een van de paarden is uitgedegen en gevallen.”

„En de disselboom was gebroken.”

„En we moesten een andere koets hebben.”

„En we gingen schuilen in het huisje van Trien en Willem, daar gebeurde het net. En toen...”

Zo — daar zijn ze dan allemaal binnen en ze gaan meteen maar aan tafel. En Oom Arnold zal vertellen. Moeder steekt de dikke kaarsen aan. En Antje brengt de soep binnen.

„Ja,” zegt Oom Arnold, „het scheelde niet veel of we hadden verder moeten lopen. En door dat pak sneeuw, dat hadden we misschien niet volbracht. Wij waren met veel moeite de berg opgereden. Alleen de dames bleven in de koets, wij moesten eruit en duwen, hè jongens? Maar toen de berg af!! De sneeuw is zo zacht, ze pakt niet. De paarden glibberden er doorheen. De koetsier had ze goed in de hand en ze stonden op scherp, maar het hielp niet. Eén paard viel en de disselboom brak. Wij allemaal eruit en helpen om het arme dier uit te spannen en weer op de been te helpen. Toen is de koetsier hulp en een andere koets gaan halen — de jongens mee natuurlijk.”

„En wij gingen zolang bij Trien en Willem binnen,” vervolgde Tante nu, „die in dat kleine huisje bij de tol wonen. Want zo lang te wachten in de sneeuw, dat was te koud. Nou, ze waren wat hartelijk. Maar ach, wat wonen die mensen slecht en wat zag het er alles versleten en armoedig uit.”

„Hij heeft toch wel werk?” vraagt Vader.

„Nee, dat is het nu juist. Hij heeft een paar maanden geleden een stam, die geveld werd, over zijn voet gekregen. Gelukkig is de voet niet verpletterd, maar er zijn toch beentjes gebroken en hij kan er nog steeds niet op staan. Het is een trieste Kerst voor die luitjes. Voor de kinderen kon er dit jaar geen cadeautje af, zei Trien. Ze zaten zielig bij mekaar.”

„Gelukkig kon Willem de koets van Heiendaal krijgen,” vervolgde Oom, „met

verse paarden. Toen ging de reis vlot tot hier. Vanavond zullen we weer op dezelfde manier terug reizen."

Juultje, heel onderaan de tafel, had met open oren geluisterd naar wat Oom en Tante vertelden. Dat arme paard — vallen en dan vast te zitten aan al die leidsels en riemen — en toen die arme mensen in dat kleine huisje die helemaal geen Kerstfeest konden vieren... Stilletjes at ze haar soep en ze deed niet mee aan het lachen en praten van de anderen.

„Wat ben je stil, kleine Prull!" riep broer Emil van over tafel. „Smaakt de appelmoes niet lekker genoeg?"

Juultje keek hem aan, maar gaf geen antwoord... die kinderen in dat kleine huisje aan de straatweg hadden niets vanavond, geen kerstboom en geen lekkers en hun Vader was nog ziek ook... Juultje was de jongste van allemaal en dikwijls had ze erg veel praats, maar deze avond was ze aan tafel zò rustig en at ze zo vlug en netjes haar bordje leeg, dat Moeders ogen telkens onderzoekend naar haar kleine dochttertje afdwaalden onder de gesprekken van de grote mensen.

Maar toen het eten was gedaan en ze allemaal naar de voorkamer gingen, toen vergat Juultje alles: het gevallen paard en de kindertjes zonder Kerstfeest — want nu kwam hèt heerlijke —!

Nu haalde Vader zijn cello te voorschijn en Emil stemde zijn viool. Tante Bertha ging voor de piano zitten, allen schaarden zich voor de gesloten deuren, de groten achteraan, vóóraan de kinderen. Juultje stond helemaal vooraan en toen zongen en speelden ze

Stille nacht, Heilige nacht . . . .

Moeder kwam naar voren en trok de deuren open. En ze weken uiteen, zo maar, zonder dat ze er enige moeite voor deed...

En daar stond midden in de grote, hoge „zaal" de kerstboom, met wel honderd kaarsjes, te stralen.

Juultje kon haast niet zingen, zó mooi was het, zó wonderbaarlijk, zó licht, zó heerlijk.

Maar weer werd er een nieuw lied ingezet en de stemmen van groot en klein zongen met de instrumenten mee:

*O verblijdende, o gij wijdende
Zegenbrengende Kerstmistijd.*

En nòg meer werd er gezongen en nòg meer — tot er geen liedjes meer waren. Toen zei Moeder: „nu mogen we naar binnen gaan en de kerstboom van dichtbij bekijken en zien of het Kerstkindje ons cadeautjes heeft gebracht."

Aarzelend, voorzichtig liep Juultje over de drempel. Het was net heilige grond waar ze op liep. Net of het niet de gewone kamer was van anders. Maar had ook niet het Kerstengeltje hier gewoond, in deze kamer, al die vorige dagen? Alles was anders, alles was mooi en licht en blij.

Ze liepen met z'n allen om de boom heen en wezen elkaar de bekende versierselen: de ijspegels en de klokjes (Juultje had ze al horen klingelen de vorige dagen!) en de zilveren engelen die leken te zweven tussen hoge, donkere tak-

ken. En er waren zilveren vogeltjes met trilstaartjes van ragfijne haartjes en zilveren zwaantjes en kleine kerstmannetjes. En gouden en zilveren ballen. En slingers. En rozen van papier. Nee, ik kan je onmogelijk alles opnoemen wat er in die grote, grote kerstboom allemaal te zien was. En Juultje kon het ook allemaal zo gauw niet in zich opnemen.

Toen ze om de boom heen gelopen was, stond ze weer aan de voorkant voor een klein tafeltje en ze wist: dit is mijn tafeltje en hier liggen de cadeautjes

op die voor mij zijn. En nu kon zij haar nieuwsgierigheid niet meer bedwingen. Maar dat hoefde ook niet. Want de andere kinderen en de grote mensen stonden ook bij hun tafels, die langs de muren waren opgesteld, en maakten de pakjes open die daarop uitgesteld lagen.

Wat lagen er veel pakjes bij haar!

Welk zou ze het eerste uitpakken?

Eerst het kleinste?

Of eerst het grootste?

Het kleinste nam ze. Een rond doosje en het was gevuld met kraaltjes. Ha fijn!

Nu ging het hoe langer hoe vlugger. Rits, rats vlogen de touwtjes en de papiertjes eraf en hup — verdwenen ze onder tafel. Het leek haast Sinterklaas — maar hiër stond boven je de kerstboom met al zijn kaarsjes te stralen. Dat kon Juultje geen ogenblik vergeten.

Wat lagen er even later een heerlijke dingen op dat tafeltje van Juultje. Ik zal ze eens opnoemen:

een mooi schilderijtje om boven haar bed te hangen,

een springtouw,

een bal,

een griffeldoos, met griffels in kleurige papiertjes,

een doos met legplaten,

een heel klein poppen-thee-serviesje voor in het poppenhuis,

een leesboek en nog een leesboek,

en een muziekboek met stukjes, die ze best al zou kunnen spelen.

En het andere, dat er lag, ben ik vergeten, want het is al heel lang geleden, dat dit alles gebeurde.

Toen Juultje alles had uitgepakt en bekeken moest Moeder komen kijken, en zij moest zien wat Moeder en Vader hadden gekregen.

„Maar dit heb ik niet van het Kerstengeltje gekregen, maar van een klein helpstertje van het Kerstengeltje,” zei Moeder en hield een trekpot-aanpakker-tje in de hoogte. „Ja! ja! ja,” lachte Juultje. Dát had zij gehandwerkt met steekjes gekleurde zij en Zus Lize had gezegd: geef het mij, ik zal wel zorgen dat het Kerstkindje het onder de kerstboom legt en nu lág het er! Juultje danste. Toen keek ze bij alle anderen en alle anderen keken bij haar. En onderwijl snoep-te ze telkens even van het lekkers dat op de tafels lag uitgestrooid.

Heerlijk, heerlijk was het allemaal.

Onder al het kijken en bewonderen, kwamen Bet en Antje binnen met bladen vol glazen limonade en Moeder sneed de kerstkrans aan, die van binnen vol geconfijte vruchtjes zat.

Hè — Juultje moest eens even zitten en uitrusten. De kaarsjes brandden al lager. Het feest had al lang geduurd. Maar het was nog niet uit, oh nee, er zou nog lang geen eind aan komen.

Wat was het warm in de kamer. En wat rook het lekker naar het sparregroen. Kijk! Vader liet een takje branden boven een kaarsje. Daarvandaan kwam die heerlijke harsgeur. De jongens moesten het natuurlijk nadoen. „Voorzichtig! voorzichtig! Geen brand maken!!”

Weer ging het grote blad met glazen limonade rond en werd de lekkere kerstkrans gegeten. De kaarsjes brandden nu heel laag. Een enkele was al uitgedoofd. Kwam nu al het einde van het grote feest?

„Klim maar bij Vader op schoot, dan gaan we samen kijken welk kaarsje 't het langst uthoudt,” zei Vader en nam zijn allerjongste bij zich.

Juultje was al een beetje slaperig, nog maar een heel klein beetje hoor — en dát kwam omdat het al zo héél, héél laat was.

En terwijl de kinderen met elkaar wedden welk kaarsje het langst zou blijven branden, werd er door de grote mensen muziek gemaakt.

De lampen moesten worden aangestoken.

Toen doofde het laatste vlammetje. Daarna bracht Moeder Juultje naar haar

bedje. Juultje wilde God nog bedanken voor het heerlijke feest — maar onder het gebedje — haar hoofd op het kussen — sliep ze in.....

Midden in de nacht werd Juultje wakker. Hoe kwam dat?
Het was pikdonker, en heel, heel stil. Wat gek, dat ze wakker was geworden. Dat gebeurde anders nooit.
Lekker lag ze onder de dekens. En op eens wist ze het weer:
Kerstavond! en morgenochtend: eerste Kerstdag. Ze ging heel vroeg opstaan en dan kijken of de kerstboom er nog stond.
Natuurlijk stond hij er nog. En de tafels met de cadeautjes ook.
En h  r tafeltje stond vooraan....
Vader en Moeder en allemaal in huis sliepen nu zeker. Ze had helemaal niet meer gehoord dat de koets was voorgereden, om de anderen weer naar huis te brengen. Zou er nog zoveel sneeuw liggen? Zouden ze weer bij het huisje van Trien en Willem van paarden hebben gewisseld?
Trien en Willem — en hun kindertjes....
Juultje zat ineens recht overeind in bed. Die kindertjes, die helemaal niets voor hun Kerst zouden krijgen — oh! ze had ze helemaal vergeten. Hoe kwam dat nou, dat het Kerstengeltje h  r zoveel had gebracht en die kindertjes niets? Had het hen vergeten? Moest zij dan niet....
Juultjes gezichtje werd in het donker vuurrood. Ze ging weer liggen. Ze trok de dekens over zich heen. Ze deed haar ogen stijf dicht. Ze wou slapen en nergens meer aan denken.
Maar nu wou de slaap niet komen. Aldoor, aldoor moest Juultje denken aan het kleine huisje aan de straatweg en die zieke Vader en die kindertjes.....
Ze gooide zich om en om. Ze ging sommetjes maken. Ze ging versjes opzeggen.

„Laat Uw lichtje schijnen,
helder in het rond,
laat het vriendelijk stralen
waar het droefheid vond....”

Droefheid vond — droefheid vond — droefheid vond....
En toen — ging Juultje weer overeind zitten.
De kamerdeur stond open. Van de gang kwam licht naar binnen van het kleine petroleum-lampje, dat daar 's nachts altijd brandde.
Zou ze? Durfde ze in het donker?
Ja maar, het moest. En gauw ook.
Juultje stapte uit bed. Ze deed haar pantoffeltjes aan. Ze trok haar jurk aan over haar nachtponnetje. Ze stak de kaars aan, (een beetje bibberig) die op tafel in de blaker stond. Ze nam de blaker in de hand en liep de kamer uit, de gang op. Daar was het nog een beetje licht. Maar bij de trap keek ze naar beneden in het pikkedonker. Hu!!! wat eng!!
Maar het moest!
Juultje daalde naar beneden. Het lichtje van de kaars flakkerde. Koud was het. Zachtjes draaide zij de knop om van de kamerdeur. H  , wat maakte dat een leven. De trap kraakte ook al en niemand mocht wakker worden in huis.

Niemand mocht iets weten van wat Juultje wilde doen.

Boem — daar struikelde ze; bijna lag ze op de grond. Een voetenbankje, midden in de kamer! Hoe gek.

Maar gelukkig brandde het kaarsje nog. Zou niemand het leven gehoord hebben? Voorzichtig liep ze verder tot in de kerstboomkamer. Ja — daar stond de kerstboom en daar lagen haar cadeautjes. En in de hoek, daar zag ze de papieren liggen en touwtjes, alle rommel hadden ze daar bij elkaar gelegd. Mooi zo! Touw en papier genoeg.

Juultje maakte de pakjes. Elk cadeautje werd in papier gewikkeld, een touwtje er omheen — klaar. Bij het poppen-thee-serviesje aarzelde ze even. Ze bekeek de kleine kopjes en het trekpotje en het melkkannetje — het was zo snoezig... Maar nee! Papier erom, touw erom — klaar.

Eindelijk lagen alle pakjes op een hoop, alleen het muziekbok lag nog oningepakt op het tafeltje. Er was daar immers toch geen piano.

Nu kwam het moeilijkste werk: de brief.

Juultje zocht een wit papiertje dat niet al te erg verkreukeld was. Een potlood vond ze op een van de tafels. Toen ging ze schrijven

Lief Kerstengeltje,

*Wil je de Kadootjes brengen bij de kindertjes van
Trien en Willem, bij de tol? En ik bedank je wel*

van Juultje

Klaar!! Juultje zuchtte. Ze keek nog eens naar het stapeltje pakjes. Toen draaide zij zich om . . . en keek recht in Moeders gezicht!

„Oh Moeder!” riep Juultje en werd wit van schrik.

„Kindje, kindje!” zei Moeder, „wat doe je hier midden in de nacht? Ik hoorde aldoor wat en toen ben ik naar beneden gekomen. Wat doet mijn kleine meisje toch allemaal?”

Juultje zweeg.

Moeder zag het briefje en las.

Toen begreep Moeder alles.

„Kom maar gauw weer mee naar bed, meisje. Want ik denk zeker dat het Kerstengeltje nog hier zal komen vannacht. En dan leest het jouw briefje en neemt je pakjes mee.”

Juultje knikte. Samen liepen ze naar boven. Ze zeiden niets meer. Oh, wat was Juultje nu moe. Ze zou wel kunnen huilen. Zo heerlijk om weer in bed te kruipen en door Moeder warm te worden toegedekt.

Maar toen Juultje ingeslapen was, had ze een wonderlijke droom.

Het was weer Kerstavond.

Weer stonden ze met z'n allen voor de gesloten deuren.

Weer zongen ze: „Stille nacht, Heilige nacht.”

Weer opende Moeder de deuren en weer stond daar de kerstboom te stralen met al zijn kaarsjes.

Maar wat stond daar op Juultjes tafeltje?

Er lag geen enkel cadeautje!

Maar er stond een klein, klein kerstboompje met drie helder brandende kaarsjes. En erboven zweefde het Kerstengeltje.

Het Kerstengeltje keek Juultje aan. En Juultje hoorde dat het zei:

„Dit is nu jouw Kerstboompje, Juultje, dat je deze Kerstnacht ontvangt. Je mag het houden je leven lang. Zorg dat je kaarsjes altijd even helder blijven branden als zij deze nacht brandden. Vergeet het nooit!”

Toen werd Juultje wakker.

Het was morgen. Eerste Kerstdag.

